

MUZICA

Anul XI

Nr. 7

IULIE 1961

REVISTA UNIUNII COMPOZITORILOR DIN R. P. R.
ȘI A MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMĂNTULUI ȘI CULTURII

oarecare, chiar al unui om aparent blind? Contrastul cu acțiunile sale va fi cu atât mai izbitoar, mai convingător. Sunt cunoscute din perioada ultimului război mondial figuri de ofițeri hitleriști care cintau la pian muzică de Beethoven, în timp ce în camera alăturată oamenii nevinovați erau torturați din ordinul lor. Eu îl consider pe Scarpia un predecesor al acestor călări și îl concep scenic în consecință.

— Socotiți că a evoluat în zilele noastre și tehnica vocală a cintărețului?

— Fără indoială că da. Cintăreții de astăzi au mai multă stabilitate în voce, mai mult „vibrato”, acordă mai multă importanță expresivității cintării. Un exemplu din trecut, în această direcție, îl constituie marele Šaliapin. Am aflat amănunte despre modul său de a cinta din povestirile colegilor mei, care au avut fericitul prilej de a-l cunoaște personal și chiar de a apărea cu el pe aceeași scenă; mă refer, de pildă, la tenorul Marcel Claudel — în prezent directorul Operei din Charleroi —, care a cintat rolul Šuiski din „Boris Godunov”, în timp ce Šaliapin îl interpreta pe tar.

— Puteți să ne vorbiți despre raporturile cintărețului cu seful de orchestră?

— Ați atins aci o problemă deosebit de importantă și de spinoasă. Sunt împotriva dirijorilor-dictatori, care și împun cu rigiditate concepția. Consider că este necesar să se stimuleze contribuția creațoare, proprie a cintărețului, evident în limitele stilului și ale partiturii.

Incheierea convorbirii noastre, Germain Ghislain evocă în termeni deosebit de elogioși colectivele Teatrelor de Operă din Cluj și Timișoara, cu care a avut prilejul să colaboreze în cadrul turneului întreprins în țara noastră.

— Aveți cintăreți admirabili și condiții de lucru minunate. Voi fi oricând bucuros să revin în mijlocul prietenilor mei români.

Interviuri luate de Edgar Elian

Muzica de cameră poate deveni larg accesibilă, atunci când interpretii se dăruiesc cu totul, înfățișindu-se acest gen la un înalt nivel artistic. O asemenea impresie am avut-o la Concertul în care Carlo Zecchi, pianist italian de renume și Radu Aldulescu, muzician ce ne atrage atenția din ce în ce mai mult prin seriozitatea și adincimea concepției sale artistice, ne-au prezentat în excelente condiții sonate pentru violoncel și pian de Beethoven.

Carlo Zecchi stăpînește o tehnică pianistică de calitate. El posedă un „perlaj” splendid și un tușeu delicat și expresiv, cu ajutorul căruia transformă parcă instrumentul într-o adevarată orchestră plină de timbre caracteristice. Sonoritatea bogată și diversă pe care o creează redă atât gravitatea mișcărilor lente cît și măreția imaginilor optimiste ale muzicii lui Beethoven. În chip penetrant au fost intuite unele momente în care stilul mozartian și-a lăsat cu subtilitate amprenta (finalul Sonatei nr. 1), precum și dramatismul puternic al unor pagini foarte sugestive (partea lentă din Sonata nr. 3).

Am fost plăcut impresionat de felul în care Radu Aldulescu a frațat temele cantabile, participind cu o fină muzicalitate, interiorizare și discreție, pătrunzind în profunzime conținutul lucrărilor, evitând efectele exterioare și falsul dramatism. Cei doi soliști au reușit adesea să creze o perfectă fuziune astăzi sub raportul sonorității — și în acest sens Radu Aldulescu a avut un rol hotărător, contribuind la aceasta prin expresia sa reținută, fără a ieși prea mult în relief. Trebuie să arătăm totuși că clanul lui Carlo Zecchi a creat, la răstimpuri, și momente în care pianul a avut o anumită suprematie sonoră.

In Concertul avut cu Orchestra Simfonică a Cinematografiei, Carlo Zecchi ne-a apărut ca prototipul „dirijorului muzician”, punând accentul nu pe strălucirea paletei orchestrale, nici pe gestică, ci pe redarea cît mai fidelă a stilului autorului respectiv. Astfel tălmăcările simfoniilor Ox-

ford de Haydn și Praga de Mozart au putut fi considerate ca adevărate modele de interpretare a artei clasice. În unele părți (în Menuetul Simfoniei de Haydn și în prima parte a Simfoniei de Mozart), dirijorul s-a apropiat adîne de caracteristicile unei arte robuste, obținând o sonoritate amplă, rotundă, păstoasă, fără a dăuna cu nimic expresivitatea. Mai puțin convingător a fost în Tripticul de Corelli — Sarabandă, Gigă, Badinerie — din pricina tempoului prea lent imprimat primei piese. *Uvertura Italiană în Alger* de Rossini, a constituit o bună realizare, amintind într-un fel de ritmul impetuos al marelui Arturo Toscanini.

Radu Aldulescu a reeditat cu succes tălmăcirea Concertului pentru violoncel de Bechérini, dovedind și de data aceasta afinității cu arta clasicelor, artă care în ultimii ani ocupă un loc de frunte în repertoriul său.

D. P.

Cluj

Muzicologii clujeni desfășoară o rodnică activitate. El se străduiesc ca, prin studiile, cronicile și monografiile pe care le elaborează, să contribuie la dezvoltarea artei noastre muzicale.

Preocupările lor se grupează în patru sectoare principale: istoria muzicii, critică, pedagogie muzicală și folclor.

In ce privește istoria muzicii, printre contribuții recente sunt de amintit: *Erkel în țara noastră* de Stefan Lakatos, *Muzica și muzicienii cehi în Transilvania* de G. Merișescu în colaborare cu Stefan Lakatos, o istorie a muzicii universale de G. Merișescu, *Probleme de muzică contemporană* de I. Balea, monografiile *Puccini și Rossini* de George Shircă, *Istoria muzicii românești* de Romeo Ghirea și *Studiul asupra trecutului muzical din Transilvania* de A. Benkő și V. Mocanu. Filiala dă o importanță deosebită acestui sector de cercetare, menit să aprofundeze moștenirea valoroasă a muzicii românești și universale. Ea este chemată să remedieze unele scăderi ale istoriografiei clujene, cum este în primul rînd cercetarea unor probleme de amănunt nesemnificative.

Critică muzicală este reprezentată în paginile ziarelor și revistelor săptămânale și bilunare ale Clujului cum sunt *Tribuna*, *Steaua*, *Utunk* și *Korunk*.

Desigur și în acest domeniu, cu toate unele colaborări valoroase din „Tribuna” sub semnatura lui C. Tăranu, I. Balea sau George Shircă, cronicile bilunare ale lui Stefan Lakatos în „Igazság” sau cele semnate de G. Merișescu, Rodica Pop sau E. Borza în „Făclia”, se manifestă unele lipsuri ale muncii critice clujene. Astfel unele publicații n-au semnalat importante evenimente muzicale, nemobilizând la timp condelele existente. Pe de altă parte, din păcate, în publicații ca „Tribuna”, „Făclia” se pot citi articole și cronică muzicale (ca cele despre opera „Neamul Soimărestilor” de T. Jarda semnată de I. Balea, sau unele din articolele semnate de E. Borza în „Făclia”, apologetice, lipsite de discernămînt și atitudine critică fermă, ceea ce nu ajută la promovarea nouului, a tendințelor majore din muzica contemporană. Critica muzicală trebuie să fie o oglindă fidelă a vieții muzicale curente, un factor dinamizator.

O recentă ședință a criticiilor și muzicologilor din Filiala Cluj, întrunind ne membrii Filialei, colaboratori și reprezentanți ai preselor locale, a ajuns, prin discuțiile desfășurate în baza unui referat al secției, la o seamă de prețioase concluzii. Astfel s-a stabilit că munca de critică muzicală trebuie să-și largească raza problemelor. Este necesar ca viața de concerte să fie apreciată sub semnul contribuției ei pe drumul culturii noi socialistă și nu ca simplă succesiune de evenimente muzicale. Alături de concerte și spectacole, cronicile muzicale trebuie să se ocupe în mod permanent de cultura de mase. Mișcarea de amatori prezintă aspecte valoroase ce pot entuziasma pe cei mai exigenți profesioniști. Cronica discului, a creației muzicale și a noilor

partituri apărate, cea a muzicii de film sau a muzicii ușoare nu trebuie neglijate. S-a constatat totodată necesitatea unei creșteri a combativității unor asemenea materiale. Critica muzicală trebuie să semnaleze ferm aspectele negative ale vieții muzicale, ca de exemplu lipsa de exigență a unor interpreți la întocmirea și realizarea programelor lor.

Pentru a răspunde problemelor sectorului pedagogic, secția de muzicologie a organizat un cerc didactic care grupăză pe compozitor și muzicolog din filială alături de profesori de muzică din Cluj. Schimbând experiențe, comunicându-și reciproc preocupările, membrii cercului vor putea îmbunătăți munca lor profesională. Compozitorii care scriu muzică destinată copiilor și tineretului vor cunoaște nevoiele pedagogice și vor crea un repertoriu educativ iar muzicologii vor putea îmbunătăți munca de redactare a manualelor și de întocmire a materialului didactic documentar.

O recentă ședință a cercului didactic al Filialei din Cluj a pus problema educației muzicale preșcolare. Referatul susținut de prof. Marcela Selmezzii ca și discuțiile desfășurate au relevat importanța deosebită a acestei probleme pentru întreaga noastră cultură muzicală. Profesoarele Marcela Selmezzii și Gabriela Crețu, pe baza experienței lor profesionale, au elaborat un mic manual adresat Editurii didactice, iar prof. Illeana Boancă o culegere metodnică de cîntec destinate preșcolarilor. Ambele lucrări credem că merită sprijinul Uniunii Compozitorilor. Filiala își propune să continue prin noi realizări munca începută în acest sector. Atât Editura Muzicală cât și Editura Didactică pot aduce o reală contribuție oferind mijloace de grădinițe, cămine și cercuri preinstrumentale din țară un material pedagogic din ce în ce mai bogat.

Un cenușiu este consacrat prezentării în primă audiere a unor coruri pentru copii de Liviu Comes, V. Demian, P. Molnar.

Folcloristii grupați în Filiala clujeană ca I. R. Nicola, J. Jagamoss sau Traian Mirza, aduc o serie de contribuții prin studii și monografii ce tind să generalizeze constatarilor lor pe teren. O formă de muncă a acestei subsecții sunt auditiile din ultimele culegeri de folclor, organizate în cadrul cenușiurilor.

In ce privește legătura cu cultura de mase, unii muzicologi clujeni conduc ansambluri corale de amatori din oraș sau regiune și se deplasază în raioane. Muzicologi ca A. Benkő, Traian Mirza, George Sbîrcea, J. Jagamoss, I. Husti s.a. au dirijat coruri și orchestre muncitorești, au cules folclor și l-au prelucrat pentru aceste ansambluri. În același timp ei îndrumă munca unor case de cultură, cluburi sau cămine culturale.

O realizare importantă este Universitatea muncitorească de cultură muzicală organizată de curind de Filială, în colaborare cu forurile sindicale și condusă de muzicologul G. Merișescu. Cursurile Universității serale clujene sunt organizate pe două cicluri: Istoria muzicii și Noțiuni de teorie și solfegie, având ca lector pe G. Merișescu și M. Szalay.

S-a avut în vedere pregătirea amatorilor pentru viitoarea lor muncă în ansambluri ca și formarea publicului concerțelor simfonice sau spectacolelor de operă. Roadele nu au întârziat să se arate: freeventind în colectiv concertele simfonice, ei au dovedit o bună orientare în problemele muzicale.

Desigur, muzicologii clujeni mai au încă multe de făcut. Ei vor trebui pe viitor să-și îndrepte mai mult atenția asupra creațiilor muzicale noi și să le aprofundeze. Studii temeinice asupra creației simfonice, vocal-simfonice și dramatic, asupra muzicii de cameră vocale și instrumentale sau a muzicii de mase vor fi în măsură că promoveze și mai larg muzica nouă în mase și să ajute atât pe creatori cât și pe interpreți în activitatea lor.

Intensificind legătura cu masele și urmărind permanent procesul viu al creației și practicii muzicale, muzicologii clujeni vor putea contribui substanțial la înflorirea culturii noastre noi socialiste.

R. GHIRCOIAȘU

În scopul îmbunătățirii continue a procesului de învățămînt, conducerea Conservatorului de muzică „G. Dima“ din Cluj a luat inițiativa tinerii unor consfătuiri între profesori și absolvenți acestei instituții. Cea dintâi consfătuire a avut loc în cursul lunii februarie a.c. Au luat parte absolvenții care profesează în Cluj, membrii corpului didactic și studenții Conservatorului.

Au fost prezentate referate din partea următorilor profesori, foști studenți ai Conservatorului: Lucian Gabriela, profesoară la Școala Populară de Artă, Debreczeni Karol, profesor la o școală medie de cultură generală și Chișu Leontin, director al Școlii Medii de Muzică. Relevând metodele, deficiențele de pînă acum și făcînd totodată propuneri pentru îmbunătățirea activității pedagogice, referatele au trezit vîî și interesante discuții. Din această consfătuire s-au desprins învățămînte prețioase atît pentru profesorii Conservatorului cit și pentru absolvenți și pentru actualii studenți. Considerînd importanța unui cit mai larg schimb de experiență și necesitatea menținerii legăturii dintre studenți și Conservator după absolvire, inițiativa de a organiza astfel de consfătuiri merită să fie urmată și de celelalte școli medii de muzică și conservatoare.

I. NICOLA

Sibiu

Nu de mult Filarmonica de Stat din Sibiu a prezentat în primă audiere „Suita pentru orchestră și tenor solo“ scrisă pe melodii populare ardelene de Franz Xaver Dressler. Încercarea compozitorului de a prezenta unele cîntece populare simple, de o manieră strict vocală, în tiparele formelor instrumentale poate fi socotită ca reușită, chiar și în acelle părți din cadrul Suitei (partea I-a Ciaconna, a IV-a un Menuet) unde materialul tematic vocal se opunea, într-o oarecare măsură, concepției despre formă a compozitorului. În schimb, ne-avea satisfăcut întru totul părțile intermediere. Gavota, avînd la bază un vechi cîntec de joc popular și Sarabanda, cu un vădit caracter festiv, se impun îndeosebi auditorului. Se poate constata un bun echilibru între părțile constitutive ale Suitei, astfel încât lucrarea se prezintă încheiată. Folosind un aparat orchestral redus, compozitorul a creat o lucrare care, prin simplitatea facturii ei, este accesibilă multor formații orchestrale cu posibilități tehnice restrînse. Tenorului Toni Schlesack și orchestrei Filarmonice de Stat din Sibiu le revine meritul de a fi prezentat publicului această lucrare într-o execuție remarcabilă.

In program a mai figurat oratoriul „Acis și Galathea“ de Haendel, executat cu concursul sopranei Emilia Petrescu, tenorului Toni Schlesack (Acis), baritonului Hans Mokka (Polifem) și corului „Bach“ al Palatului de Cultură „Ștefan Gheorghiu“ din Sibiu, conducere apartinînd prof. Franz Xaver Dressler.

În urma unei preocupări intense de tălmăcirea stilului haendelian, Dressler a reușit să pună în valoare valențele muzicale cuprinse în partitură. Chiar de la început, corul, dispunînd de o sonoritate rotunjită, a sunat plin de vigoare.

Hans Mokka, prin vocea cultivată și plăcută, prin dicțiunea sa clară ar putea convinge și în alte roluri de proiecții mai ample.

Calitățile lui Toni Schlesack, relevante în mai multe rînduri, nu s-au dezmințit nici de această dată. Interpretarea ariei Moartea lui Acis a lăsat o profundă impresie.

Cele mai frumoase arii ale lucrării sunt rezervate sopranei. Aci trebuie să amintim în primul rînd de Aria